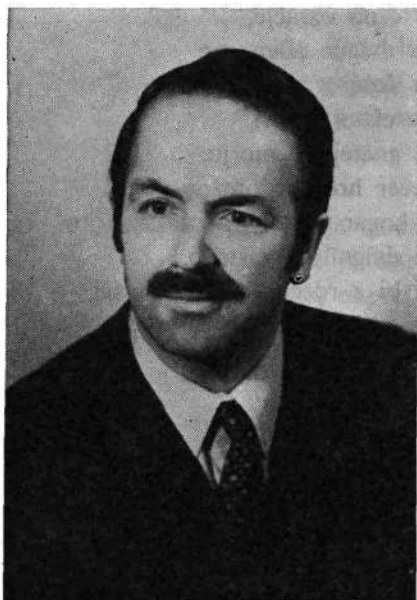

Leopold
Suhodolčan

Hrt

Preden se je odgrnil, mu je postelja sanjsko zanihala, se mu še globlje ugreznila in mu razplitvila kri v mehkobnost. Skušal se je spomniti prejšnjega večera, zadnjih slik na televizijskem zaslonu, detektiv je kot maček letel v višini oken in spotoma streljal v vodovodne pipe, da so se mu po mišje smejale, kadar se je iz njih pocedila bela voda. Morilec pa je kar naprej posedal za gorečim kaminom, si v

ustih lomil bobi palčke in si potiskal premrlo desnico v nepotešeni ogenj. Ko se je dvignil iz postelje, je obsedel, tudi stene so se mu stanjšale v omotičnost, tla so bila z ladje, ki se ziblje na lepljivih valovih, v ušesih mu je šumela voda, ki ni nikamor odtekala, od nikoder pritekala. Svetloba se mu je bližala s svoje najbolj poševne strani. Potem je najprej razpoznal kabel, ki ga je blizu svoje postelje izvlekel iz vtičnice, zadnje dni je vse pogosteje tako ugašal televizor.

Franca leži za mojim hrbtom, je pomislil Justin, dela se, ko da še spi, v resnici pa nabira gobe, divje živali so našle njen skrivni kotiček in ji pomendrale najlepše gobane. »Bova še malo gledala televizijo,« reče vsak večer, potem pa se tiho poslovijo že po tretji sliki, odplava z njo na svoj vrt, preplezati mora sosedovo streho, tako šepeta svojim višinam, da nato lahko v miru prešteva gredice, naslednjo pomlad bo tudi na tretji posejala solato.

Vsako jutro se teže dvigneš iz groba, si je rekel in se z vso močjo oprl na zdravo roko, a vse lažje ležeš vanj, zatem pa prenesel težo telesa na zdravo nogo, vstal in zašantal k oknu, čez noč se je pomaknilo še za ped proti desnemu kotu. Narahlo je odgrnil zaveso in se zazrl na cesto, to jutro jo vleče bolj v nasprotno smer, vreme pa bo toplo in poznojesensko, ki sega mimo zime v pomlad.

Vsaj do osmih moram biti v ambulantni, se je opomnil. Odšepal je v kuhinjo, preperela toplota mu je bušnila naproti, kaj sva snoči pozabila ugasiti oljno peč, je pomislil, potem nama bo dimnik danes še pogledal skozi zadnje črevo, stara hiša, ki je tudi dimniki ne bojo preživel. Nisva

pozabila, se je potem oddahnil, le vreme se je čez noč stoplilo, zadnjič pred dolgo zimo. Prižgal je radio, vse je odvisno od tega, če bosta sprti strani sedli za zeleno mizo ali pa se bosta zapletli v nov oborožen spopad, zdaj pa poslušajte nekaj zabavne glasbe. Oziral se je po kuhinji, ko da se ne more spomniti, kam si je čez noč postavil njeno peto steno.

Prižgal je oljno peč, Franco rado zebe, peč bo zagorela, če se je dovolj ohladila, je pomislil, čez noč se mu zmerom ohladi peta, človek začne ugašati pri peti, muha pri glavi, se je nasmehnil, ko bo imel za sabo vse jutranje korake, jo bo znova začutil, če že ni zmanjkalo olja v sodu. Peč je počasi zagorela, njen plamen se je plaho prebijal iz sajastega gnezda. Potem je odprl okno in vzel z zunanje police lonec z mlekom, odkril je pokrovko, koliko mleka so čez noč popile kače. Boš videl, popile ga nama bojo kače, je rekla vsakokrat, ko je zvečer lonec z mlekom postavljala na okensko polico. Kače ti ga popijejo tudi iz hladilnika, pa tudi iz želodca, če že hočejo, ji je odgovarjal s prisekanim nasmeškom, samo da naju bojo zavohale, že bojo namočile repe, hladilnik pa je že cel mesec pokvarjen, Silvester nima časa, da bi ga odpeljal v popravilo.

Ko je odprl oči in je premaknil telo, je zašuštela svilen odeja, strop nad njim se je razlezel v baldahinske širine. Svetloba, ki je prihajala skozi na pol zastrto okno, se je odbijala od nasprotne stene, nato pa se razmehčala v mehko posteljno preprogo, snoči je bila še rdeče barve, je pomislil, in na njej je ležal njen hrt. *To so psi vitkega, suhega in ozkega telesa, katerega prsni del se je razvil v glavnem v globino; ozke, dolge in koničaste glave ter dolgega, koničastega, pod telo spodvihanega repa.* Silvester je sunkoma dvignil zgornji del telesa in pogledal na preprogo, hrt je čez noč še zrastel, najbolj pa se mu je podaljšal rep.

Ozrl se je k Luciji, ležala je ob njem, vsa še povita v sanjsko kožo, šele po polnoči je prišla s hrtom z dolgega nočnega sprehoda. Bilo je kmalu po tistem, ko je ob njem zaspala, sam pa je še bedel in gledal, kako sta odhajala skozi vrata, ki so se pomnoževala v privid, nato pa se vračala skozi okno, ki ga šele bodo vgradili, štel je, naredila sta natanko devet krogov, zadnji se je iztekel čez njegovo telo.

Na pol se je nagnil k njej, v jutranji svetlobi je na njenem mirnem obrazu zlahka preštel vseh devet krogov, zadnji ji je pustil sledi na njenih močnih ustnicah, se ji vlekel čez angelsko brado, po njenem ozkem vratu ter se zgubljal nekje na njenem ramenu. Njena deveta črta ga je prebudila v budno omotičnost, da je začutil, kako mu udarja srce v senceh, hkrati pa so mu zobje rastle v volčje mere, da bi si jih potešil le, če bi z njimi razrezal njeno angelsko deveto črto.

Noč je prespal v prežanju, si namakal zobe v volčji steklini, ki jo je že dolgo naskrivaj nosil s sabo. Vračal si je glavo na blazino, na kateri je spal, si vlekel skozi prste rjuho, gladil jo je z dlanjo kot trgovec, ki s hladnim razumom prešteva metre blaga, potiskal si je stopala izpod odeje, za hip je začutil hlad, kako mu je dobro del, potem pa so mu noge obvisle v prazno, že so ga vlekly v brezno, da si jih je zadnji hip spet rešil pod odejo. Približal je svojo glavo k njeni, vonj njene kože ga je za trenutek

vrnil v njeno bližino, v njune skupne trenutke, pobožal ji je ramena, z ustnicami ji bo prepotoval vrat, spet bo razločil udarce njene in svoje krvi. A že ji je koža zadišala po ostri zadušljivosti, ki ji ni mogel več ubežati, vsakokrat ga je stisnila v razdražljivo topost, oprijel se je postelje, si priklenil roke na najbolj budna mesta v sebi, da mu ne bi z brezumno težo padle nanjo.

Obrnil se je od nje in se ulovil v hrtove oči. *Najverjetneje je hrt prišel v Asirijo po kraljevskih zvezah med Asirci in Egipčani, ker so bili lovski psi takrat med velikaši priljubljena darila; evropski hrti pa so zaradi enostranske vzreje (le hitrost) izgubili čuvajske in obrambne sposobnosti.* Zleknil se je po vsej mehkobi preproge, ko da se je po devetem krogu utrudil za dolg, brezskrben spanec. Telo se mu je razredčilo v sproščenost, ki je segala daleč čez njegov nočni rep. V sobi je zasedel natanko tisto mesto, ki si ga je izsledil že pred prihodom v hišo. Morebiti pa sploh ne spi, je pomislil, izzivalno me gleda skozi zaprte oči, ponavlja si moje kretnje, da bi se jih nikoli več ne znebil iz pasjega spomina. Morebiti me je gledal vso noč, ko sem se obračal po postelji, ko sem v sanjah obletaval stropno svetilko in se kot večša zaletaval v okenske šipe. Ko mu bo v jutru prvič pogledala v pasje oči, ji bo vse to na dušek razkazal v svoji zvestobi. Oče bo takrat že zaslišal sedmi vlak.

Začutil je, kako so se mu tla pod nogami komaj zaznavno zamajala, sedmi vlak prihaja, je pomislil Justin, šele čez trenutek je tudi zaslišal, kako se je utrgal iz daljave, kmalu nato je zdrvel mimo, zemlja je zadržetela, zdaj je strojevodja nekoliko zavrl, zapeljal bo v ovinek pred spodnjo čuvajnico, mogoče ima Alfonz danes dnevno. Potem ko je vlak že zdavnaj zapeljal v nasprotno daljavo, se je znenada vrnil čez Francin vrt, za njegov hrbet, ga narahlo oplazil, pa ga potegnil za sabo in ga mehko položil v zgornjo čuvajnico, trideset let je gledal skozi njeno okence.

Štel je njene korake, ko je stopila na ovinku na pot proti jutranji čuvajnici. Dvignil je glavo od knjige, ki jo je imel pred sabo na polici, listi v njej so se že močno stanjšali. Stal je pri oknu, bila je v temni obleki in s klobukom na glavi, ko da je začutila njegov pogled, se je ozrla k njemu v okno, oči so se ji smejale iz črnih sanj. »Dobro jutro, gospa Gabrijela,« je pozdravil, ko je stopil na prag čuvajnice, potem ko si je v pasu popravil suknjič železničarske uniforme. »Dobro jutro, gospod Justin,« je odzdravila in odhitela dalje, gledal je za njo, se ji je zataknila noga ali se ji ni, čeprav je komaj opazno racala, je bila njena hoja spočita in prožna, kako vdova zjutraj vstaja iz postelje, kako se umiva, češe, oblači, je razmišljal, zginila je za trgovino.

Odprl je vežna vrata in stopil iz hiše na prag, zaslišal je kokoši, gotovo so spet čez noč od zunaj in znotraj naključvale kurnik, si je rekel, sedemkrat omedlijo, preden znesejo jajce. Segel je pod napušč po peharček, nato pa odprl kurnik. Kokoši so se vrešče pognale na dvorišče in počakale, da jim je nasul zrnja, nekajkrat je polglasno preštel do pet, šesto je prejšnji teden povozil avto. Noč pred njeno smrtjo so vse kokoši nemirno spale, slišala

sta jih, pel je beli petelin, mogoče jih ovohava dihur, sta si rekla, a jutraj so bile že mirne in vdane, šesta med njimi je že bila izbrana.

Stopil je še za korak za kurnik in pogledal proti zgornji čuvajnici. Gospa Gabrijela se že vrača iz trgovine, veliko je nakupila, trgovec ji je stregel iz vseh predalov. Za trenutek se je ozrla k njemu in se mu nasmehnila, stopil bo za njo, samo čuvajnico bo še pospravil in pogledal na signale, v jutru so čistejši in glasnejši. Potem je bila že daleč, že je zginila za ovinikom, jutri bo odšel za njo, nosila bo temnejšo obleko. Na večer se vdove slačijo počasneje, gumbi na obleki jim čakajo na moške prste, želijo si, da se ne bi pogledale v ogledalo, čutil je, še bi imel moči, pred večerjo bi ji nasekal drv.

Ponoči je pes pritajeno cmevkal, se je spomnil Silvester, sprva je mislil, da hodi kje pod oknom otrok in z bosimi nogami podrsava po mrzlem pločniku. Ni se zmenil zanj, zibal se je v trudnem spancu, v izdolbenem ravnotežju, ko sta ugasnila luč, je še dolgo bedel. A ko je zaslišal, da jo je pasje cmevkanje prebudilo, se mu je telo v hipu preparalo v vznemirjenost, zaznal je ostrino robov, ki jih je že dolgo pogrešal. Če bi hiši odneslo streho, tega ne bi slišala, se je priduševal in si mlel dlani. *Veliko ljubiteljev žal pusti psu, da lahko stori, kar ga je volja. S takim ravnanjem pa psa samo razvadimo, postane občutljiv in oblasten. Človek ne sme pozabiti na svojo avtoriteto. Psa je treba pač fizično prepričati, kdo je močnejši.* Pan, kaj ti je, ga je spraševala, potem pa se je prevadila čezenj, začutil je njeno povečano težo, in vstala. Pan, to vendar opravimo na večer, jo je slišal, ko je odhajala s psom skozi vrata.

Kadar so se Lasbaherjevi pripeljali iz mesta, na večer, ko so se igrali na velikem dvorišču, bilo mu je dvanajst let, so se ustavili sredi igre. Iz visokega poslopja je prihitel oskrbnik posestva, za njim pa še konjar in kuharica, tekali so okrog avta in svetili z lučmi. Potem so se iz položčenega avta najprej pognali trije psi, jazbečar, ptičar in hrt, razleteli so se na vse strani in si poiskali primerne kote, da so se odteščali po dolgi vožnji. Medtem ko je oskrbnik stresel iz sebe prva najnujnejša obvestila in je gospa Lasbaherjeva spregovorila nekaj besed s kuharico, je Amalija stala sredi dvorišča in klicala pse, vse glasneje, razdraženo, nepotešeno. Psi pa so divje tekali sem in tja po dvorišču in so na njegovem dnu kdaj pa kdaj zalajali v prazno, ko da so v mraku začutili bolečino prostosti, ki jo bodo morali plačati z dolgo nočjo. Ni slišal psov, gledal je le njo, v polmraku sredi dvorišča, kdaj pa kdaj je posvetil k njej konjar s svojo lučjo, in v tistem trenutku je bila z obrazom s svete podobice v svetli obleki, pripeljala se je k njim iz nekega daljnega mesta, kjer vse luči gorijo v njeno čast, bila je nekaj let starejša od njega, ko so se psi v divjem diru zapodili mimo njega in ga oplazili s svojimi telesi in repi, nato pa drug za drugim zdrveli čez prag v veliko vežo. Amalija je stekla za njimi, luči so se premaknile za njo.

Potem so mu vso noč psi tekali čez prsi, najmanjši je imel največjo glavo, ob vzglavju pa mu je slonela Amalija in mu brisala potno čelo, se mu smehljala, v njenem najlepšem smehu se mu je glava povečala v pasjo, pognal se je v njen božanski obraz in zasekal vanj veliko rdečo kepo, ki

je bila nekoč podobna vrtnici. Zakričala je, a njenega glasu ni mogel slišati, čeprav ji je na ves glas klical, rad bi te slišal, slišal, kako te boli rdeča kepa, ko se je prebudil, mama ga je vlekla za roko.

Hrt je pritekel pred njo skozi vrata in takoj spet legel na preprogo. Za trenutek je postala pred posteljo, kaj čaka, je pomislil, morebiti se ne more spomniti, kako dolgo že spim z njo, grede je božala pasjo glavo. Potem se je spet prevalila čezenj in zlezla pod odejo. Čakal je, kdaj ga bo vprašala, ali spiš, si slišal Pana, navadno mu ni treba iti še ponoči, a se je umirila, ko si je potegnila odejo do brade.

Začutil je, kako mu telo gori navzgor od peta, kjer so se mu tisti trenutek stekale vse žile, ki so se mu že zdavnaj prej natrgale na več mestih. Že ga je obvladovala brezumnost, ki je najbolj neustavljiva, kadar je sestavljena iz dolgih sten, plahutajoče krvi in zimsko neskončnih noči. Telo se mu je v nerazsodnih gibih krčilo, se mu stanjšalo v sklepih, a že trenutek zatem razširilo čez najbolj domišljeno srednjeveško natezalnico. V takih trenutkih so ga na dlaneh zapekle daljne zvezde, hkrati pa se mu je preostalo telo zvijalo od neobvladljivosti veselja.

Odgrnil ji bo odejo, ji preparal spalno srajco, da se ji bo v mesečini zabelilo telo, nato pa segel po svojem gorečem udu in ji z njim naprej prebičal telo, pa se z njim zaril vanjo in ji zamašil božansko lepa usta, da nikoli več ne bi izmrmrala, oh, Silvester, nocoj sem utrujena, pusti me, naj se naspim. Sovražil jo je, kadar je s preprostimi besedami razpolagala s svojim telesom. V obredni tihoti črne maše ji je odšteval roke, najprej desno, nato levo, rame, prsi, vrat, kolena, dokler ni v oznanjujoči aleluji lahko vse postavil na razprodajo, na kateri zmaguje obrabljen denar. Telo mu je trepetalo v vročični mrzlici, ko da čaka samo še na razkosanje, kot otrok je prebolel špansko, mater je pozneje obdolžil, da mu je med boleznijo na noge in roke obešala najtežje kamne, v nobenem oknu ni več videl svetlobe.

Justin je odprl drvarnico in poiskal kanto za olje, pa se sklonil k pločevinastemu sodu in odprl pipo. Počasi že teče, si je rekel, če bo prišel Silvester v nedeljo na obisk, mu moram reči, da nama naroči novega, ne smem pozabiti, potem si bom v kuhinji napisal na koledar. Olje je počasi curljalo v kanto, sedel je na zaboj in prisluškoval, kako curek spreminja svojo slušno skalo, oži se v nit, ki se vse hitreje podaljšuje, kanta se je polagoma polnila. Skozi odprta vrata drvarnice je pogledal h kurniku, kure so že pozobale vse zrnje, šele zdaj so hkrati stekle k posodi, da se bodo še odžejale. Ko sem vrnem iz ambulate, jim popravim vrata, si je rekel, nato pa znova prisluhnil, hudičevo počasi že teče, je pomislil.

Pogledal je skozi okno čuvajnice, izza trgovine se je prikazal koleselj, svetil se je v svežih barvah, Lasbaherjevi se peljejo na zgornjo pristavo, si je rekel, obrnil knjigo, si popravil uniformo, poravnal službeno kapo, pa stopil na prag. Koleselj se je približeval, voznik je vzravnano zrl predse, dvignil je glavo v pomembnost, zadaj pa so v mehkem sedelu sedeli Lasbaher z ženo in hčerko. Justin je naravnal prste k službeni kapi in se še

narahlo priklonil, Lasbaher pa je v nasmehu zaklical, »kako je kaj, Justin,« in že so zdrdrali mimo.

Postal je še na pragu, pod signali, sonce mu je ogrevalo obraz, čez travnike je legel dopoldanski mir, segel je vse do mladih bukev v bližnjem gozdu, divji golobi so nad njim iskali svoje smeri. Lasbaher se zmerom ozre nanj in mu reče kakšno besedo, spoštuje njegovo uniformo, njegova beseda nekaj velja tudi v vrhu železnic. Nekaj prvih let sta hodila skupaj v šolo, potem pa je Lasbaher odšel v mestne šole in sta se videla šele, ko je Lasbaher podedoval velika posestva in je spet prihajal iz mesta. Spomni se, kako mu je nekoč zaklical iz koleslja, da lahko zase pobere jabolka, ki blizu čuvajnice popadajo z dreves. Nosil jih je domov v vrečki in jo je vsakokrat postavil na sredo mize, žena jih je trikrat glasno pohvalila. Vrnil se je v čuvajnico, obrnil list v knjigi, tedaj sta se od pristave odtrgali visoki postavi, že smo prepoznali gospoda Lindaverja, ki se mu je lepa gospa narahlo opirala na komolec, pred njima pa je v pot tekla hči in vsa srečna krilila z rokami, ko so glasno zdrdrali signali, z bližnje postaje so najavljali vlak.

Zaprl je pipo, kanta je bila polna, prsti so mu zadišali po olju. Preveč sem jo napolnil, si je rekel, težko jo bom nesel, po bolezni je za vsako prejšnjo težo porabil sedemkrat več moči. Odšepal je do vežnih vrat, previdno preplezal stopnici, pa stopil v vežo, iz veže v kuhinjo.

Začutil je, kako je Lucija znova brezskrbno zaspala, kot otrok si je prejšnje sanje povezala z otroško vrvico in jih spet preskakovala v mehkih poskokih. Svojih preprostih kretenj ni nikoli utrudila z velikimi. Preden je zvečer legla, je v kopalnici dolgo stala pred ogledalom, poslušal jo je s celim telesom, si nategoval kožo, da bi ji bil bliže, kdaj pa kdaj je glasneje zažvenketala pudrnica ali glavnik ali posodica z nočno kremo. S prsti si je v preprostih merah, ki si jih je sama izmislila, zmanjševala razdalje med stenskim ogledalom in svojimi očmi. Med njeno navzočnostjo v kopalnici je s šumi njenega telesa natanko izmeril širino in višino prostora, posebej še višine stropa nad njeno glavo. Vedel je, v katero smer je v določenem trenutku obrnjena pipa nad banjo in koliko svetlobe se nalomi v ogledalu, kadar si zasuče telo proti vratom ali se skloni nad umivalnik. In ko mu je mimogrede zaklicala, »Silvester, saj še ne spiš,« je začutil, kako se mu je telo oznojilo, da si je moral skrajšati odejo.

Tudi takrat, ko je sedel v razsvetljeni dvorani, so si obiskovalci večerne modne revije tiho prišepetavali njene mere. Vse že pozna, čeprav jih je videl prvič v življenju, morebiti so se bežno srečali v vlaku Istanbul—Pariz, s katerim se želi vsaj enkrat v življenju peljati. Manekenke so se prerivale v premajhni garderobi. Lucija se ni premaknila od ogledala, pod nogami se ji je skrival hrt. V kretnjah njenih prstov ni bilo razburjenja, premikala si jih je po obrazu po natanko odmerjenem obredu. Druge so kdaj pa kdaj sovražno ujele njeno podobo v ogledalu, trpele so za njen brezskrbni mir, za otroškost vseh njenih razmerij na telesu, za plaho govorico.

Lucija potem ni nastopila med prvimi, nekajkrat je zaslišal, kako so si gledalci zašepetali, »tista manekenka s hrtom bo šele nastopila,« bal se je,

da mu s tem ne bodo prizanašali, njena podoba je bila že večkrat objavljena v modnih in ženskih revijah. Preden se je prikazala na osvetljenem odru, si je skušal razsekati njeno podobo v obvladljive kose ter se nato pogovarjati z vsakim njenim koščkom posebej, ne da bi pri tem kateremu dal večji pomen. A kakor se je trudil, se mu to ni posrečilo, kadar je najbolj razdrobil njeno podobo, je stala pred njim v vsej svoji enkratnosti in lepoti, ki je bila najmanj določljiva na svojih iztanjšanih roboh in je bila živa že odzdvajaj. Skušal se je spomniti, kje se je srečal z njenim vratom, je bilo to na sprehodu skozi mestni park, kje z njenimi rokami, ko mu je izročala darilo za rojstni dan, kje z njenimi rameni, nekega večera, preden je ugasnila luč, in spet jo je videl s hrtom, *hrti se ne razlikujejo od ostalih pasem samo po videzu, ampak tudi po značaju, vedenju in sposobnostih.*

Začutil je, kako mu sedež postaja premajhen, ali pa se mu telo razrašča kot divja goba, ki jo preženeš le še s prvinskim ognjem. Goba se mu širi skozi vrat v glavo, mu jo grozeče stiska, jo razširja odznotraj navzven, da se bo vsak hip pognal na oder in zakričal, »vrnite ljudem vstopnice, manekenkin hrt ima sifilis, jutri vam bojo vse razložili po radiu,« *človek nima psa le zaradi koristi, temveč tudi za razvedrilo; nemalo pa je seveda takih, ki si želijo psa, ker je taka moda, da se z njim postavijo in podobno.*

Napovedovalec se je povsem približal obiskovalcem, vsak čas bo omahnil z odra in bo obvisel na vrvi mikroфона, kako na široko odpira usta, je pomislil, gotovo kriči na ves glas, napoveduje osrednjo točko večera, manekenko s hrtom, ponujala bo najdaljše večerne obleke, a ga ni slišal, dinovzavska goba v glavi mu je zamašila vse izhode, v sencih mu je dihala topa bolečina.

Ko se je napovedovalec umaknil z drobnimi ženskimi koraki, je vstopila s psom v začetek dolgega snopa svetlobe, za trenutek obstala, se narahlo ozrla na levo in desno v zatemnjeni prostor, oči ji niso iskale nikakršne opore, pes pa je ubogljivo počakal ob njenih nogah. Potem se je z navajeno lepimi koraki sprehodila po snopu svetlobe do prvih sedežev, znova postala ter premaknila glavo, ko da se je priklonila tudi zadnjim v dvorani, čeprav je bil njen premik glave preračunan na razmerja v svetlobi.

Nikoli ni bila podobna lutki, njene roke so živele v kretnjah, ki se niso ponavljale, telo ji je umiralo v lakoti in žeji, a se mu je vseeno zdelo, da pokradejo drugi obiskovalci z nje vse, preden samo pomisli nanjo. Kadar je stala v svetlobi odra, so bili tudi njeni najbolj preprosti premiki glave daleč od njega, zgubljeni v nedosegljivosti. Ne bi ga slišala, če bi jo poklical po imenu, ne bi se ozrla k njemu, če bi glasno zakašljala, njen hrt ne bi zalajal, če bi z vso močjo zalučal vanj svojo cigaretnico.

Naredila je še nekaj korakov v desno in nato v levo, hrt je ubogljivo posnemal ritem njenih korakov, premikanje njene glave, poslušal prste, ki so držali njegovo vrstico. Ko jo bo po predstavi počakal pred vhom, ne bo nič drugačna, čeprav bo odložila vse obleke, stisnil jo bo za komolec, vendar se bo še zmerom sprehajala v svetlobi, ki si nikoli ne najde izhoda v resničnost. V nenarejenem nasmešku mu bo pripovedovala, kako se je manekenki, ki je bila na vrsti pred njo, nekaj trenutkov pred nastopom utrgal

gumb in so ga iskali po vsej garderobi. »Pomisli, celo Pan je vohljajal za njim po koteh,« njene besede bodo vsakdanje razumljive, prav nič svetlobnega prahu ne bo na njih, nobenega pomena si ne bodo lastile. »Oh, in zdaj sem lačna kot volk,« bo še rekla, »Silvester, pelji me kam . . .«

Samo zame je še kave, si je rekel Justin in postavil lonček na peč, sama si jo bo morala skuhati, drugače bom do opoldne stal v ambulanti. Pripravil si je še skledico, v katero si je vsako jutro natočil kave, pa vzel iz kredence še kruh in nož ter ju položil na mizo. Vseeno ji bom skuhal kavo, si je rekel potem, navadil sem jo, in sploh še zato, ker se ji je nocoj sanjalo, kako ji je neznanec z belimi lasmi postregel z božično kavo in potico. Pristavil je vodo in ji dodal nekaj žličk knajpa, pa sedel k mizi in si v kavo nalomil kruha.

Preden grem, ji moram še enkrat povedati, da bova popoldne spravljala solato v klet, je pomislil, naj ne počenja tega dopoldne, gredé v klet bi pogubila pol solate. Kadar jo je sejala, je pomedrila pol grede, potem pa se je zgovarjala, da so grede preozke, pri sosedovih imajo enkrat širše, a je zmerom pozabljala, da se sosedovi nikoli niso ukvarjali s širinami vrtnih gred, bolj so si belili glave z višinami svojih plotov.

Po polnoči po svatbeni večerji je slišal Ambruža, kako je rekel svojemu sosеду, »madona, kje pa je Justin staknil tako lepo nevesto,« ko mu je za trenutek zaigrala koža, nato pa je skomignil z rameni in se široko nasmehnil sam sebi, seveda je lepa, če je nevesta, vse so lepe, tudi tista, ki so jo pripeljali od črnega ogledala. Potem je pozabil na Ambružev privzklik, začel je živeti z njo in je vsak dan manj vedel o njej, čeprav si je česala lase v njegovi sobi. Rastla je z njim, ne da bi drug drugega spraševala, kdo ima več korenin v skupnem koščku zemlje. Vse več predmetov sta poimenovala s skupnimi imeni, ne da bi si jih podarjala za praznike.

Pozneje je ni nikoli iskal med drugimi ženskami, puščal jo je doma, da se je lahko prikrla za okno, kadar je prihajal po službi po progi od čuvajnice, prekopal ji je vrt, da se je lahko po kolenih plazila za plevelom. Med službo se skoro ni spomnil nanjo, poslušal je signale, pogledoval skozi okence k ljudem, ki so hodili mimo, stal z rdečo zastavico na pragu čuvajnice in s pogledi pozdravljal strojevodje in vlakovodje, se kot otrok razveselil nevihte, kadar je zagrnila bližnji gozd, se zatopil v knjigo, vendar bi se mu zazdelo, da je nekaj narobe na svetu, če je ne bi našel doma, kadar se je vrnil iz čuvajnice. Počutil bi se zgubljenega, če nihče na svetu ne bi bil zanj navzoč, četudi je v najhujši opoldanski pripeki čepel kot kokoš na gredi.

Spominja se, da je le nekajkrat bolj vidno prestopila v njuno nenapovedanost. Leta enainštiridesetega, ko so ga nemški vojaki zvelkli iz čuvajnice in ga odpeljali v mesto, je pretekla štiri ure dolgo pot, da bi kaj zvedela o njem, a je ostala pred žično ograjo, ne da bi kaj opravila, nato pa je spet prehodila isto pot peš do doma, tako so mu pozneje pripovedovali drugi, in je med potjo na pol osivela. In nekaj let pozneje jo je našel na tleh sredi kuhinje, valjala se je po podu in se zvijala v bolečem joku. Nekdo je k hiši prinesel vest, da je nedaleč od čuvajnice vlak povozil dečka, je zvedel od sosede, Silvester, Silvester, je kričala in si s prsti grebla po laseh, poslala ga je z malico k njemu v čuvajnico. Komaj mu je verjela, da je Silvester živ in

zdrav in da ga je poslal še po cigarete. Ko je Silvestra spet zagledala, ga je komaj prepoznala, na novo se je morala navaditi na njegovo prisotnost. Predanost se ji je trgala z nepremišljenega dna, z glasovi, ki v kratkih sunkih preživijo vse življenje. Kadar je bila sama, si je zgrebla na brezumen kup vse svoje misli in želje in je v nakopičenosti zaman iskala zanje prostor na dnevni svetlobi. Drugače ni nikoli puščala za sabo sledov, že pred jutrom jih je skrbno zabrisala za sabo. Ni hotela, da bi ga kdaj z njimi prevarala, če bi se zavlekel z njo v dan.

Pohitel je k peči, kava je vrela, a je s premikom telesa začutil bolečino, ki je že nekaj časa prežala v njem na svoj trenutek. Samemu si je ne bi nikoli tajil, pripravljen je bil celo, da ji olajša odštevanje. Ko preživiš prvi sunek smrti, se najprej divje poženeš na svoj začetek, opletaš okrog sebe kot otrok, si srečen loviš mušice, potem pa se sam posadiš med porotnike, ki ob ponovitvi sodnega dne ne bodo imeli druge izbire kot smrt. Za hip je postal, če bo še prilezel do ambulate, bo grede lahko pogledal, koliko je še vode v potoku, ki teče mimo čuvajnice, ogledal si bo, kako nizko v dolino so se že spustili gozdovi. Odstavil je lonček, črne kaplje so že poskakovale po razgreti plošči, kuhinja je zadišala po sveži kavi.

Ko je potem prišantal v spalnico, je odprla oči in rekla: »Kaj še nisi šel?« Odprl je omaro in vzel iz nje temno obleko. »Skuhal sem ti kavo,« je rekel in si oblačil hlače, zadišale so po plesnobi. »Joj, kaj se ne misliš obriti?!« je vzkliknila in se oprla na komolec ter si popravila razkuštrane sive lase. Pogladi se je z roko po bradi, to je vzkliknila zaradi črne obleke, je pomislil, pa se brez besed vrnil v kuhinjo. Iz kredence je vzel največji lonec in ga postavil na mizo, pa naslonil nanj stensko ogledalo. Sedel je k mizi in si pripravil britev. Če bo dobro rezala, bom hitro opravil, si je rekel, sestra v ambulanti se mi vsakokrat nasmehne, če me vidi porezanega.

Tudi Silvester se nasmehne, kadar me vidi z britvijo, je pomislil, že dolgo je, ko mi je prinesel svoj stari brivski aparat, kupil si je novega, je danes že vstal, ko ima šihit popoldne, v mestih nimajo kur, ki zakokodakajo pred svitom. Ponoči ga je videl na dnu pod svojimi sanjami, bela kura je pela kot petelin, drla se je kot pav, v naslednjem trenutku pa mu je plaval nad vrhom sanj in se zvijal v bolečinah, ne da bi se odrešil svojega nasmeška. Franca mu je kuhala kamilice. Vzel si ga je v naročje, že dolgo ga ni zibal kot otroka. Položil si ga je k pobeljenim nogam, da bi čez njega videl do čuvajnice. Pozibaval ga je na gugalnici, da bi z rokami dosegel najnižjo vejo. Tekel je z njim čez travnik, da bi ju ne zavohal pes.

Ne spominja se, da bi se kdaj naglas pogovarjala o delitvi svetov v manjše in večje dele. Med njima je bilo že vse porazdeljeno z njegovim rojstvom, potem ko je babica stopila čez prag in rekla: »Silvester je.« Hodila sta drug k drugemu, a vsak po svoji strani mostu, izmerila sta vsak svojo višino do rečne gladine. Pogovarjala sta se, a sta si pomen besed vsak zase razložila na samem. Tudi kadar sta bila najdalj narazen, nista pretrgala med sabo zadnje niti, čeprav sta jo hranila vsak v svojem najbolj skritem predalu. Ko je Silvester daleč v mestu stopil v reko, je Justin pogledal iz čuvajnice in si rekel: »Mislim, da je voda hladna, čutim jo v prstih nog.«

Ko je Justinu pred štirimi leti omahnila roka in se mu zgubljeno povabila noga, je Silvester sredi dela obstal ob avtu in pomislil, »tako po šihu moram k očetu.«

Ko se je že obril, jo je zagledal v ogledalu, bila je v dolgi, pomečkani spalni srajci, zlikala si jo je v tesnobi noči, v levici je nosila njegov črni suknjič, z desnico mu je krtačila ramena. Znenada se ji je roka ustavila, stala je tiho, ko da prešteva leta, ki sta jih preživela, zmerom ji nekje vmes zmanjka po nekaj let. Nikoli ne bo dognala, katera leta ji manjkajo, je pomislil, če tega ne bova utegnila še kdaj poiskati na najinem skupnem računalniku. Ni se nama mudilo živeti, zato imava v dobrem še nekaj praznih črt, ki pa ne segajo več na začetek. Čeprav sva se velikokrat naglas popravljala in sva brazdo zasejala vsak s svojimi sanjami, sva žetev vdano prepuščala drugim. Hvaležna sva drug drugemu, da zdaj z obračuni nimava prevelikih težav. Videl je v ogledalu, kako je še enkrat podrsal s krtačo po črnem ramenu, v premiku se ji je odkril na obrazu odtenek lepote, ki mu je bil vse do tistega trenutka neznan.

Sunkoma se je obrnil od ogledala k njej, spet je bila taka kot tisti čas, ko je prišla iz spalnice. Nobena guba na njenem obrazu in na njeni spalni srajci ni bila bolj nenavadna, nič sanjskega ni bilo več v črnini suknjiča. Zasukala je glavo proti peči in v tem premiku ni bilo nič več takega, kar bi si zapomnil in o tem pripovedoval sestri v ambulantni. »Danes bo poštar prinesel pokojnino,« je rekla. »Ne bo ga pred enajsto,« je odgovoril in pospravil britev. »A če pride prej? Meni je ne bo dal.« Odnesele je lonce nazaj v kredenco. »Bom šel pa jutri ponjo na pošto.«

Potem si je oblekel črni suknjič in si poiskal palico.

Začutil je, da se mu telo s svinčeno plastjo znova pogreza v posteljo, pa v sunku vstal, nasprotna stena se mu je premaknila v omotičnost, za sabo je potegnila vso dolžino zaves. Hrt je zaspano dvignil glavo in mu pogledal naravnost v oči. Ni se mogel več zbrati, pogled mu je po vsej sobi tipal za trdno oporo, vendar so se vse višine vdajale trebušastim meram. Sam ni vedel, kdaj je stopil mimo psa in obstal pri oknu. Dan je zavzel že vso dolžino ceste, kar jo je bilo mogoče videti skozi okno. Ljudje na ulici so odhajali le v eno smer in se niso vračali.

Oče je že odšel v ambulanto, se je spomnil in se za trenutek rešil iz tope omotice. Najprej sem mu obljubil, da ga bom z avtom zapeljal do ambulate. Potem pa je v mestu naročil sosedu, naj ga ne čaka.

S čelom se je približal šipi, premikal se je po najbližji poševni misli, a je natanko slišal svoje premikanje, pa kako se oče prestopa po robu ceste, obul si je visoke čevlje, s katerimi štorklja še glasneje, posebno z desno nogo, ki jo vleče za sabo.

Ozrl se je k njej, ležala je tako kot tisti trenutek, ko je vstal, levo roko si je zapomnila ob licu, koleno si je položila na koleno, ležala je gola, odeja je v njem sprhnela in jo je odpihnil kot prah. Videl jo je že golo, a zdaj se je njena golota rodila v njem, njena koža je imela njegove barve. Dihala je z njegovimi sencami, v grlu ga je davila njena želja. Lovil je po njej mesta, ki so ga pekla v nočeh. Ko pa se je prestopil še za korak proti njeni

postelji, so se mu oči nenadoma razpočile, pa se mu je znova prekrivala z odejo, kolena, prsi, vrat, le še sam se je počutil golega. Zdaj je kot druge ženske, si je rekel, že dolgo ni bila taka, srečuje jih vsak dan na ulici, se kdaj pa kdaj ozre za njimi, a že v naslednjem trenutku ne zna več opisati njihovih obrazov, hoje. Ne vidi hrta, ki spi onkraj postelje na preprogi, nekje vohlja za steklenimi podganami. Vsak čas se bo dvignila in se kot deklica odpravila s košarico v gozd po jagode za bolnega brata. Nič nenavadnega in izjemnega ne bo v njenem dejanju, razbojnik, ki jo bo srečal v gozdu, se ne bo zmenil zanj, čeprav je še nekaj trenutkov prej iskal prav njo. Kmalu se bo zares prebudila, se pretegnila in nasmehnila, nato pa vstala in stekla na stranišče. Preslišal bo vodo, ki jo bo spustila v školjko.

Odpravil se je v kuhinjo, pripravil bo zajtrk in jo poklical, če se medtem še ne bo prebudila. Prižgal je plin in postavil nanj posodico za kavo. Zazdelo se mu je, da je plin zagorel z močnejšim plamenom kot navadno, pa je pograbil lonček in ga dvignil, ogenj se je potuhnil. Ko pa je znova postavil nanj lonček, je ogenj znova zapresketal močnejše, vsega si ne moreš nikoli razložiti, takoj ko vstaneš. Srečati moraš prej znanca, ki so ga že zdavnaj pokopali. Po nastopu manekenk je obstal v temi pred garderobami, zaslišal je moška glasova, »a niso bile hudičevo imenitne babe,« in mu je odgovoril hripav starejši glas, »najbolj perfektna je bila tista s hrtom, madona, da bi si jo človek lahko privoščil vsaj za praznike,« in je rekel fantovski glas, »kar zbij si jo iz glave, tiste že ne boš dobil za noben denar, stoprocentno vem, da je neumno zvesta svojemu kujonu...« In potem si je nekajkrat ponovil besedo za besedo, ki si jih je naložil v uho, osvojiti si jih je hotel kot kline za rešilno lestev. Zdaj se je teh besed znova z vso močjo oklepал s svojim razumom, kot slepec je otipaval predmete, lonček na ognju, kruh, nož, steklenico z mlekom. Skušal si je zapomniti, kako visi ura na steni, v katero smer je obrnjena kljuka na oknu, kako štirioğlata je miza, kako trdne so stene, vseeno pa je v sebi čutil, da bo ravnal drugače. Cukrnica pred mano ima svojo dolžino, širino in višino, se je zaklel, torej je kvader, potem pa je ravnal z njo kot s kroglo. Natanko je videl, da so na oknu zavese, vendar je gledal na cesto, ne da bi jih zaznal s svojim pogledom. Opazil je, da plamen ne gori več, a se nikakor ni mogel spomniti, kdaj je obrnil stikalo na štedilniku. Na novo je prižgal plin, čeprav si je že skuhal kavo.

Vidim ga, oče že leze po prašni jesenski cesti proti ambulantni, je pomislil, nasproti mu je pripeljal vlak, ki je pri čuvajnici cvileče zavrl, nato pa počasneje zadržal v ovinek. Trudil se je, da bi vlak preslišal, ga speljal s svoje tračnice, a je vseeno drvel naravnost vanj. Spet je slonel doma na oknu, pa se z okna zapodil v vlak in ga je šele zračna blazina vrgla od koles. Dolgi ekspresni vlak, ki se ustavlja le na velikih postajah, novi osebni vagoni, spalniki, jedilni vagon, poštni vagon, potniki so pravkar vstajali in se pretegovali pri oknu, videl je njihov nasmeh, bele naškrobljene srajce, komaj prižgane pipe, dame ki so se česale pred ogledalom, dvigovale v okno kodraste kužke in jim razkazovale pokrajino, glej, glej fantička, ki nam maha, premaknila je roko v pozdrav, pa prišla za kužkovo taco in

mu pomahala še z njo. Postavil bo velik kamen na tračnico in se bo vlak moral ustaviti, vlakovodja bo tekal gor in dol ob vlaku in si brisal znojno čelo, potniki bodo odpirali okna in pogledovali na vse strani, kaj je zmotilo njihovo prijetno vožnjo.

Odprl bo pipo do kraja, da bo voda napolnila pomivalno korito, pa stekla po podu, po novem parketu in pridrla vse do njene postelje. Garsonjero so ji lani kupili starši, tako mu je govorila, kot manekenka si zasluži komaj za šminke, starši ji kupijo vse, kar si želi, Pana pelje vsak teden k frizerju. Že pipe ni mogel več zapreti, čeprav ni pritekla iz nje niti kapljica, je voda v njem že naraščala in se razlivala čez slike, ki so visele na stenah. Vsak trenutek mu bo zalila še ušesa in mu bo zadušila vodenično glavo. Stopil bo k njej in ji položil prste na vrat, ne bo se več prebudila iz sanj. Šele potem jo bo začel reševati iz naraščajoče vode, jo dvignil na mizo in kričal, da se ne sliši več.

Spet se bo od čuvajnice odtrgal vlak in za njegovim hrbtom zapeljal mimo. Velikokrat je sklenil, da se bo vrgel na vlak, odprl vrata, pa se sprehodil po dolgem hodniku in bo odgovarjal začudenim potnikom, ne, ne, ni še končna postaja, a nikoli ni zbral dovolj moči za naskok, vsakokrat je obstal nekaj korakov pred tračnicami in mu je le zračna blazina stiskala črevesje. Le enkrat se spomni, se je vlak ustavil, morebiti je kdo potegnil zavoro, potniki so odprli okna, nekateri pa so celo poskakali iz vlaka in pripeljali s sabo pse. Videl jih je, tujce z daljnega planeta, ne pozna njihovih vijoličastih obrazov in navad, jezika, kako so pritlikavi in nebolgljeni, da bi jih brez težave utopil v domačem potoku. A ločnica med njim in potniki je bila zdaj zarisana, spet so se odpeljali, z njim so ostali le njihovi utopljeni obrazi.

Samo nekaj korakov ima do nje, ne bo se mogel zmotiti v štetju korakov, z drugimi je stopila iz vlaka na njegovo ločnico med dnevom in nočjo. Z njo je pritekel hrt, da bi ga ponoči lahko peljala na stranišče. »Umrta bi, če bi se Panu kaj zgodilo,« je vzdihnila. Tako se bo zadušila na njegovi ločnici, ki jo bo s prsti narisal na njen vrat.

Ko je Justin zagledal čuvajnico, se je izza nje pripodil vlak, to je jutranji ekspresni, je pomislil, še bom lahko do osmih v ambulanti. Že dolgo ni čutil tako malo teže v koraku, desna noga mu je celo za pol pete prehitevala levo. Morebiti se mi je to jutro vsa teža prestavila v prsi, je spet pomislil, čeprav je še cela dva kilometra do ambulante, bo danes bliže.

Onkraj ceste je vlak zdrvel mimo, ozrl se je za njim, stal je pred čuvajnico, z zastavico v roki in lovil obraze v oknih vagonov. Vsakokrat so švignili mimo drugi obrazi, a mu je bilo, ko da se vozijo mimo zmerom isti, vstopili so v istem kraju in skupaj bodo spet izstopili na končni postaji. Sprejemal jih je kot znance, domače, stopil bo k njim v kupeje, sedel med nje in popil z njimi dišečo jutranjo kavo. Smejali se bodo njegovim šalam in ga gostoljubno trepljali po rami. Spraševali ga bodo, če je praznik, ko nosi novo službeno kapo. Počutil se bo počaščenega, nikoli ne pozabijo nanj, tudi v najbolj bežečem vlaku mu postrežejo s kavo in poklepetajo z železničarjem iz samotne čuvajnice. Pobožal bo njihove pse, jih glasno

pohvalil, ja, ja, priden, saj si priden, pa spet stopil iz vlaka in se zadovoljen vrnil v svojo čuvajnico, svet je urejen tako, da stojijo ob progi čuvajnice in se potniki v vlakih lahko brezskrbno vozijo mimo.

Sam ni vedel, kdaj je prišel do gostilne blizu čuvajnice, voznik s konjem se je ustavil pred njo, konj je neučakano udarjal s kopitom ob cesto. Seveda, Ažmanov je, lahko bi me vzel s sabo, je pomislil, a bogvekdaj bo popil svoje žganje, pa tudi zdravnik mi je naročil, da moram vsak dan prehoditi vsaj po eno miljo.

Tako mi je, da je tudi Silvester pomislil na vlak, ko je zapeljal mimo čuvajnice, ga je spreletelo, videl ga je, kako je deček stal blizu proge. Drugi otroci se igrajo Indijance, plezajo za vevericami. Če bo mislil na vlak, bo hotel planiti nanj, da mu na stečaj odpre vsa vrata. Če mu bo podstavil kamen, bo vlak zgrmel čezenj in ga pokopal. Vseeno bi mu moral reči, naj pride z avtom ponj in ga zapelje v ambulanto. Ko se je odpravil z njim v mestno šolo, ga je že čez tri dni spet našel doma, Silvester mu je mimogrede povedal, da je torbo s knjigami zabrisal v Dravo. Če ga bo znova zvlekel v mestno šolo, jo bo zažgal. Ko sta stala prvi dan pred šolo, je čutil, kako z vsem telesom trepeti ob njem, kako ga zamaje omotica, če pogleda v visoko zgradbo, kako ga strah vrtinči na bruhanje. Že domovgrede je vedel, da bo čez nekaj dni prišel za njim. Ko ga je potem ugledal na pragu, je brez besed vzel železničarsko torbo in se odpravil v čuvajnico.

Pred ambulanto je upehan obstal, zdaj pridejo stopnice, je pomislil, triintrideset stopnic, jih je že prešteval, te stopnice bojo moja smrt, se je potem vsakokrat pošalil pred sestro. Na tretji stopnici ga je počakal Kapun, v pozdrav sta se glasno vprašala: »Kaj je, si že dobil penzijo?« Justin je odgovoril: »Najbrž jo bo danes prinesel.« Kapun je prestopil stopnico. »Meni jo je dal zdaj grede... Ti vrage, nič niso povišali, pa je pisalo v časniku.« Justin je postal, začutil je bolečino, ki jo je že poznal. »Eh, prej že ne bojo, ko po novem letu.«

Še polovico stopnic, si je rekel, bolečina, ki mu je plavala po oljnati mehkobi, se je vse hitreje razlivala po njem, ne da bi se lepila na robove telesa, ki jih je še natanko čutil. Kapun ga je prehitel, zadnjič pa sem jaz njega, se je nasmehnil, še sedem ali osem stopnic, zadnje danes ne bom več dosegel, je začutil v jasni zavesti. Bolečina se je iz oljnosti spremenila v ost, ki se nazadnje razkolje v tisoč konic. Znova se je ustavil, zadnji bolečini je mogoče vsaj za nekaj pediti podaljšati življenje, če si jo poimenuješ s pravim imenom, in že je čutil, kako so lesene stopnice nekoč živele kot drevo v gozdu, imelo je korenine, deblo, veje, liste, stene, na katere se je opiral z roko, je razstavil na pesek, vodo, apno, še nikoli jih ni s tako lahkoto in jasnostjo razstavil, posamezni elementi so mu bili ubogljivi na voljo, čisto po svoje jih je preobračal, razsekaval in spet spajal. Oddahnil se je, od priborjenega trenutka pa do konca bo lahko mislil na Silvestra.

Silvester ni mogel več ustaviti vode, ki je drla iz pipe, čeprav je do kraja zaobrnil pipo, slišal je šumenje vode, kako je vrela v posodi za kavo, čeprav je razločno videl, da plamen ne gori več. Ni slišal avtomobilov, ki so speljevali izpred bloka, a je imel kuhinjsko okno odprto. Šele ko so se

avtomobili vračali od druge strani in so že prevozili svojo dolgo pot, je za kratek trenutek zaznal njihovo brnenje.

Iz kredence je vzel skodelici, vsakdanje je zaslišal, kako sta zažvenketali, ko sta zadeli druga ob drugo. Odprl je predal in z roko zabrodil med žlice, nič nenavadnega ni bilo v njihovem žvenketu. Zaslišal je tudi, kako mu je podrsala roka po mizi, ko je odpihnil z nje drobtino.

Lucijo je srečal na plesu, bila je kot druga dekleta, ki so na videz brezbrizno čakale na plesalce. Tisti večer je preplesal z njo vse plese, smejala sta se neumnim podrobnostim, opici na muzikantovem bobnu, beli kravati, ki si jo je privezal postrani plesalec, hodila v bife na obložene kruhke in coca colo, nič še nista vedela drug o drugem. Če je kdo od njiju po nerodnosti vprašal, »kje pa delaš, kje stanuješ, kaj boš počel jutri,« sta si hipoma drug drugemu z dlanjo zamašila usta in se znova smeje pogrnala po podu. Plesala sta, ko so že vsi omagali, šele snažilka ju je pregnala s plesišča.

Stopil je do vrat v spalnico, se z roko naslonil na podboj. Če bi se mi posrečilo, da bi jo dvignil iz postelje, ne da bi se prebudila, ne da bi se znova razkrila v goloto, je pomislil, bi si jo odnesel nazaj na plesišče. A zdaj jo pozna, zdaj veliko ve o njej, videl jo je že, kako se prebuja, kako stopa iz postelje, kako sedi pred ogledalom, kako teče pred dežjem, kaj si kupuje v trgovinah, kako plava v bazenu, kako se po odru sprehaja s hrtom, kako ga ponoči pelje na stranišče.

Čez nekaj dni po plesu se je z očetom pripeljala v avtomehanično delavnico, veliki beli opel, pomahala mu je in prihitela k njemu, »poglej, kaj se je zgodilo naši mami,« se je neugnano smehljala, »zbila je blatnik, ko je speljevala iz garaže, kako neumno.« Makuc je odšel v pisarno in se kmalu vrnil s šefom, ki ga je poklical in dejal, »Silvester, ti ga boš najbolje spet zlikal, kar loti se ga, pusti vse drugo.« Ko sta odhajala, se je od daleč ozrla k njemu in mu še enkrat pomahala. Šele tedaj je opazil, da hiti ob njej hrt.

Zmerom več je vedel o njej, čeprav ji ni mogel nikoli očitati, da bi se kdaj sama pohvalila pred njim s svojimi podatki. Hodila sta na sprehode, na plese, na kopanje, hrt je zadovoljno tekkel pred njima, *hrte uporabljamo kot tekače in za lov, pa tudi kot družabne pse in za tako imenovane pasje dirke*, vabila ga je na svoje nastope, na svoj dom, zmerom je bila sama doma, ko da so ji po obedu vsi pomrli, nikoli se ni pred njim obnašala drugače kot tisti večer na plesu, sam pa si je neizprosno prištel vsak njen novi podatek. Nikoli si ni mogel razložiti, kaj bo potem počel z njimi, a jih ni mogel več zavreči, ko da so se mu neločljivo speli s podatki, ki so že živeli v njem. Hrt pa se mu ni nikoli približal bolj ko na tri korake.

Justin je obstal sredi čakalnice in se ozrl po znanih obrazih. Zazdelo se mu je, da so močnejše kot navadno odprli usta v pozdrav, a je njihove glasove lovil le kot počene odmeve. Z zimsko volovskimi očmi so boljčali vanj, kaj visijo na meni le še kosti, je pomislil, prav nič si nisem podoben. Majer je pogrebec, čeprav si je zavezal rdečo kravato. Ježovniku so oči

ugasnile v vodene očesne jamice, ki v njih poležava za pest debela tema. Laznik sedi široko kot nosečnica, ki bo povila mrtvorojenca. Prestopil se je proti Jelenu, ob njem je bilo še nekaj prazne klopi, a se mu je tudi Jelen razlezel v širino in do kraja prekril klop.

Nekam bom moral sesti, ga je dušilo, z zadnjimi močmi se je držal na nogah. Trudna bolečina se je v njem že postavljala navpično in se mu z vrhnjo konico dotikala temena. Prsni oklep se mu je naglo ožil, ga stiskal v blagodejno omotico, vrat se mu je ožemal v zadavljenost. Ko je že mislil, da se mu bo stemnilo pred očmi, se je z očmi ulovil na dolge zavesa na oknu čakalnice, ko da so se premaknile v rahlo dihanje, v tesnobno olajšanje, oklep se mu je še enkrat zrahljal, ga vrgel na površje, v vratu mu je zaplala žila. Odprla so se vrata v ordinacijo, na pragu pa je obstala bolniška sestra, bolj bela je kot zadnjič, je pomislil, nasmehnila se mu je, bolj vabljivo kot prejšnjikrat, je znova pomislil, poklicala je Jelena, Justin je počasi zlezel na njegov prostor na klopi.

Začutil je novo olajšanje, ko da se je po dolgi, naporni hoji zleknil v toplo kopel, v hipu mu je voda zalila vse telo. Čakajoči so se mu zazdeli bolj prijazni, smehljajo se mu od vseh strani, Majer si s prstom brodi po ušesu, Laznik se tolče po kolenih, vendar še zmerom ni slišal njihovih glasov, ko da mu jih sproti zaduši povesnjeni strop. Vsi so me danes prehiteli, si je rekel, tudi Jeglič, ki je bil zmerom zadnji, kje sem se zamudil, a spoznali bojo, da se mi bolj mudi, zelo mi je žal, da jih ne bom več slišal, ko bojo po ambulantni zavili k Ančki. Ko se bo sestra znova prikazala, ji moram povedati, da Silvester ne more več čakati, to jutro je z njim hrt, ki je že dolgo tiho tekel za njim.

Silvester je bil z njim tisto praznično jutro, ko so se Lasbaherjevi vračali z lova in so imeli sonce že visoko za hrbtom. Justin je imel celodnevno in mu je prinesel obed, potem pa je sedel pred čuvajnico in je namesto njega prežal na signale. Kdaj pa kdaj je pobral kamenček in ga zalučal v tračnico, da je kovinsko glasno zapela. Lasbaherje sta zaslišala že od daleč, ko so se utrgali pod spodnjim gozdom, bili so glasni in nasmejani in psi so tekli pred njimi. Gonjači so na svežih kolih nosili srne in zajce, ramena so se jim šibila pod težo. Ko jih je zagledal, je stopil k njemu pred čuvajnico, Silvester je otrpnil, ni premaknil niti prsta na roki, ni zaobrnil glave, le njegove oči so neprodorno zrle v srne, ki so z glavami navzdol visele s kolov, pa v pse, ki so v glasnem laježu poskakovali okrog njih. Justin je glasno pozdravil Lasbaherja, ki se mu je široko nasmehnil in rahlo privzdignil svoj lovski klobuk. »Justin, pridi zvečer na golaž,« ga je povabil Lasbaher in že so bili mimo. Kako praznično je življenje, je pomislil Justin, začne se z zgodnjim jutrom in konča na večer z gostijo, diši po pečeni srni, vse je razdeljeno, onkraj železnice se začenja gozd, v njem se spomladi oglašajo kukavice in na jesen lovski rog, na tej strani je travnik, na katerem poleti diši seno, vmes pa je železnica, po kateri na vse strani sveta hitijo vlaki s potniki v belih srajcah.

Kadar je očetu prinesel obed, je še vsakokrat nekaj časa posedel na nizki klopci pred čuvajnico, pobiral kamenčke in jih metal v tračnice. Po-

slušal je, kako je oče glasno šaril z žlico po skledici in zajemal fižolovo juho, potem ko si je vanjo nalomil velike kose kruha. Ko je pojedel, je tiho prišel k njemu, se je spomnil Silvester, obstal tik ob njem, si poravnal službeno kapo, molčala sta in pretrgala molk le z redkimi besedami. »Progovnega nadzornika pa danes še ni bilo mimo,« je rekel Justin. Poznal je Fekonjo, skoro vsak dan je suh in dolg prikorakal mimo po progi z dolgim kladivom v roki, potem ko je pri Ančki popil svoje žganje, udarjal po tračnicah in prisluškoval odmevom. »Brzec je bil danes poln,« je spet rekel Justin, »prazniki se bližajo.« Zmerom je čutil, da je oče, kadar je v čuvajnici, ves drugačen kot doma, manj resničen, a bolj domač, njegov. V tistih trenutkih bi lahko v svoji uniformi prižigal tudi sveče na božičnem drevesu. Bilo mu je, da bi umrl, če očeta ne bi več našel v čuvajnici. Še je čakal, da bosta nekega dne spregovorila več besed, čeprav je slutil, da tega ne bo učakal, prej bodo prestavili čuvajnico na čisto drugo mesto. Kakor ni mogel dihati z njegovo vdanostjo, da stoji čuvajnica na urejenem križišču, si je vseeno vsako jutro zaželel, da bi znova posedel pred njo. V trenutkih, ko se je Lasbaher s svojimi lovci in psi bližal čuvajnici, je zaradi očeta drhtel po vsem telesu in krotil svojo nabrušeno bližino, da ne bi v njej razparal očetovega smehljaja in zadovoljne svečanosti. Mati jim je trikrat na teden skuhalo fižol, za obed v juhi, in kar ga je ostalo, za večerjo v solati, nosil ga je očetu v plitvem rdečem piskrčku ali obtočeni rdeči kanglici. Zrl je v velike pse, ki so se s sitim laježem zaganjali v rejene srne, za zmerom si je zapravljaj blazenost. Oče si je na večer uredil uniformo, mama mu je na novo prišla gumb na suknjiču, videl ga je, kako je slovesno odhajal po poti proti Lasbaherjevi pristavi, in ko se je vrnil, se mu je rigalo po golažu in pijači, dolgo je stal na vratih kuhinje in se zadovoljno smehljajal.

Pogledal je v spalnico, zdaj je Lucija sedela v postelji, spalna srajca se ji je zapenjala pod vratom, skrčila je kolena in se s hrbtom naslanjala na veliko blazino, z levico je božala hrta, ki je naslonil svojo kraljevsko ukrojeno glavo na mehko posteljno odejo. *Kljub udomačitvi živi pes še nadalje svoje prvotno življenje.* V dolgem trenutku, ko ga še ni opazila, se mu je zazdela nenavadno lepa, prebujena, s spočitim smehljajem na ustih, z vidnimi ostenki življenjske radosti v očeh. V rahlem zasuku glave se ji je vrat še podaljšal, do izbrušenosti izoblikovana brada nekoliko dvignila, pa tudi ramena, ki so se mu zmerom zdela najdalj zapomljiva. Posebej se mu je v trenutek vtisnila njena roka, ki jo je položila na hrtovo glavo, bila je sanjsko dolga in deklisko ozka. Hrt je na pol prebujeno mežikal, videti je bilo, da ga njeno božanje vabi v nov spanec.

Dolgi trenutek pa ga je hkrati stiskal v spoznanju, da gleda le odsev resničnih podrobnosti, svetlobo kometa, ki je razdajal svojo modro svetlobo že pred tisoč leti. Roka, ki jo je stegnila do hrtove glave, je živela že nekoč davno, samo za trenutek se mu je izpolnila v svetlobi, ki je ne bo mogel nikoli osvojiti. Tudi ko je čisto od blizu čutil njeno telo, je stal le na robu dvorišča in gledal, kako se je z Lasbaherjem pripeljala iz mesta in nato razigrano in brezskrbno stekla mimo njega v razsvetljeno hišo, ali pa je slonela v oknu dolgega, bežečega vlaka, za sanjski hip je v svoj pogled ujel

njen obraz, in že je vlak zapeljal v ovinek, njegov dim se je porazgubil že v nižinah. A nikoli mu ni dokončno odpotovala v daljavo, na drugem koncu čuvajnice je že zaslišal naslednji vlak. Ko jo je prvič zagledal, se ni mogel več vrniti samemu sebi.

Naglo se je umaknil nazaj v kuhinjo in se naslonil na steno, prisluškoval je, če je morebiti slišala njegov zadihani premik. Prsi so še mu krčile v tesnobnih dihih, pritiskal je razgrete dlani na hladno steno. Oče še zmerom sedi na njeni drugi strani, je pomislil, bolniška sestra si še ni oblekla dovolj bele obleke, da bi ga poklicala v ordinacijo. Nenadoma je povsem jasno začutil, kako se mu je telo na nedoločljivem mestu začelo cepiti na dvoje, polovici se mu izmikata vsaka v svojo smer, polzita v nepovratnost. Kakor se je v bližnjo polovico rezal s svojim razumom, razporejal po njej stole, mize, stene, svetilko, njen obraz, roko, hrta, vse okrog sebe, je hkrati s težo druge polovice načrtoval svoj naslednji korak, že je otipal brezumno debeli palec, ki ga bo premaknil, roko, ki jo bo povlekel iz svojega zatemnjenega dela telesa. Ko se bo prestopil proti njej, ga bo pogledala z velikimi, začudenimi očmi, naredil bo jasni prvi in drugi korak, da bo začutil tanko hladnočo poda, s tretjim korakom, z merami črnih prstov, pa se bo zarisal v črto, ki se nikoli ne vrne v razlago. Hrt se bo zarana zbrisal z mesta, na katerem sedi.

Justinu se je telo vse bolj sesuvalo v klop, obrazi, ki so ga obdajali, so že v tretje zamenjavali svoje oblike. V glavi se mu je od sence do sence na novo v vsem odsevu razpel razum, da je postajal že bolj prozoren od najčistejšega zraka. Natanko je začutil, kako se mu je beseda rodila na enem od obeh koncev in se je nato kot žareča pika premikala sem in tja, brenčala kot muha, ki išče svojo pikico za pristanek. Dočakati mora, da se vrne Jelen iz ordinacije, nato pa dvigniti roko in dati znamenje sestri, da ne more več čakati. Skrbelo ga je, da bo Majer vstal s stola, preden bo odprla vrata, s svojim širokim telesom bo zamašil vrata v ordinacijo, sestra mu ne bo mogla pokazati svojega belega obraza. Silvester sloni na drugi strani stene in me čaka, že si je oluščil kožo z dlani, ki jo pritiska na omet. Čaka me zunaj pred čuvajnico, je pomislil, meni pa se žlica izmika iz rok in ne morem sprazniti kanglice, Franca je premalo skuhala fižol. Če bom preslišal signal, bo Silvestra odvedel vlak, ne da bi se še enkrat ozrl k meni. Vlak bo pripeljal iz gozda, strojevodja bo visel iz lokomotive.

Pripeljal pa je od druge strani gozda in lokomotiva je imela jelenje rogove. Psi so ji sproti goltali dim izpod koles, Silvestrove roke so lovile lepi dekliški vrat, ki se je sklanjal skozi okno vlaka, odrešim ga, je pomislil, pograbil rdečo zastavico in se z drugo roko še ujel za zadnji vagon, mehko ga je dvignilo od tal, ko da je zaplaval v višini golobjega leta. Vlak se je kot velik udav ovil okrog gozda, ga stiskal, da so mu pokala črna debla, zatem pa spet brezšumno zdrsnil skozi krošnje dreves, se prebijal skozi gore, ki so bile mehkejšje od blazine iz perja; še ga je vlekel za sabo, čeprav se vlaka ni več dotikal z roko, postajal je lažji od železničarske zastavice, ki jo je stiskal v roki, obračal se je kot list nad krošnjami dreves, v dimu lokomotive, ugasnile so ji tudi otroške oči.

Potem je zaslišal, kako ga nekdo kliče iz dima lokomotive, vleče ga k sebi, mu boža čelo, mu mehča prsi. Po dolgih trenutkih je v ušesih znova zaznal glasove, ki pa so se vlekli le nekaj pedi nad tlemi. Utrujeno je odprl oči in zagledal obraz, ki je bil nekoč podoben zdravniku, in sestri, ki še nikoli ni bila tako bela, se je vlekla čez čelo dolga rdeča črta. Videl jo je, kako je odprla usta, govori, to so moja usta, in tedaj je za kratek hip preskočila rdeča črta z njenega čela skozi njegovo zavest, govorim, ga je spreletelo, iskal je razdrobljene besede, jih lovil po neznanem, jih skušal vročično sestaviti v smiselno. Ko je izdaval nekaj besed, se je razveselil kot otrok, ki je izgovoril svoje prve besede.

Zdravnik se je zdrznil, hitreje je drsel s svojo roko čez njegove prsi, mu jih gnetel, vse bolj divje, sestra mu je s pogledom brisala znoj s čela.

Potem so se mu roke ustavile.

Zdravnik je počasi odšel k oknu in se kot skozi veliko stekleno kocko zazrl v breg, ki se je vzpenjal za ambulanto. Drevesa so se vkopala na najvišjih mestih. Ljudje so prihajali iz hiš in se nato spet vračali v hiše.

»Ste slišali,« se je tiho oglasila sestra. »Natanko je še izgovoril sinov naslov ... Tudi njegovo telefonsko številko ...«

Zdravnik se je sunkoma obrnil k sestri, ni skrival rdeče črte, ki mu je obležala na obrazu. Še enkrat je pomislil, pa odločno naročil: »Tako ga pokličite ...«

Silvester je znova stopil na prag v spalnico, vrata so se mu odprla do zadnje možnosti. V tistem trenutku se je ozrla k njemu in se mu nasmehnila. Tudi hrt je pozorno okrenil glavo in se povzpел na zadnje tace. Nenadoma se mu je zazdel še večji, oči steklene, rep kot velika predsmrtna pah-ljača. *Pes ni stvar, ampak bitje, ki si želi topline, naklonjenosti in razumevanja. Telo in duševnost sta tudi pri psu nerazdružljiva.* Pravkar se je iz dolge mesečne noči pripeljala z vlakom, ki se je ustavil sredi mlado zaraščenega travnika. Prebudila se je v spalnem vagonu in zdaj z velikimi očmi sprašuje, čemu se je vlak ustavil, in povsod še leži jutranja megla. Vso noč se je s kolesi mehko pozibavala v sanjah, a zdaj v jutru je nenadoma ostala sama, nikogar ni, ni potnikov in ne sprevodnika, lokomotiva je brez strojevodje, z vprašujočimi očmi se je zazrla vanj.

Prestopil se je še za dva koraka proti njej in obstal. Naj se najprej prebudi iz svojih sanj, si je rekel, potem naj umre, tiho, neslišno, ko bo razpoznala njegove roke, ki se bodo stegnile k njej. Hrt naj ostane ob postelji, kjer je prespal noč. Zmerom ga je našel na mestu, ki mu nikoli ne bo vedel imena, a vrata, skozi katera je maloprej stopil, so ga zdaj iz neznane temne strani pripeljale do njega.

»Silvester?! Kaj ti je?!« je kriknila in si zakrila vrat z rokami.

Čez beli obraz ji je udarila dolga, rdeča črta.

Prekleta, hrt se pripravlja na skok, ga je spreletelo, srna visi s kola z glavo navzdol. Če me prehití in se z vsem telesom vrže nanjo, ji bo zasadel svoje zobe v njen beli vrat. *Zunanost teh psov simbolizira gibčnost, odpornost in hitrost.* Gotovo si brezumno želi, da bi z neskončno dolgim

krikom zbežala na oder in bi jo videli vsi gledalci. A zdaj se jim ne more nasmehniti.

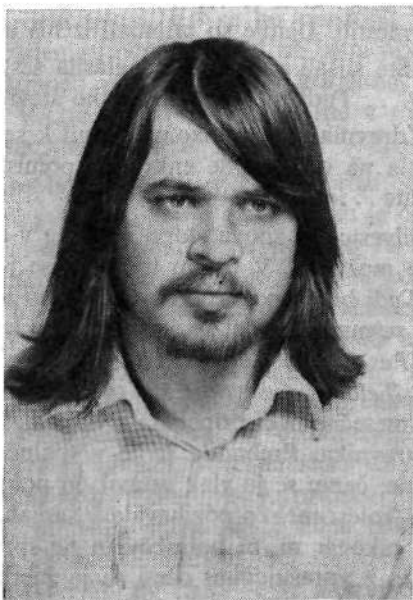
V vsej glasnoči je zadrdral telefon, ko da je začutil v plečih dolg, oster, olajšujoč sunek. Videl je, kako se ji je na čelu naglo krčila rdeča črta. Hrt je visoko postrigel z ušesi.

Kot v omotici je pritaval k telefonu.

»Da . . . Da . . . Razumem . . . Hvala . . . Takoj pridem . . .«

Ko se je znova prikazal na vratih v spalnico in je pogledal k njej na posteljo, mu je bilo, ko da je nikoli ni poznal. Hrta je videl v knjigi o psih.

Pesmi

Jaša
Zlobec

enkrat je treba reči
končno je treba povedati
dvopičje

stvari so take
na tem emajlu stojim
sredi žarnic med stenami
ampak glasilke vibrirajo
in proti vetru kričim